శ్రీ గాయత్ర్యై నమః

రా[illegible]ము.

ఇది

బ్రహ్మశ్రీ భాస్కరపండా వేంకటరఘునాథమూర్తి
గారికి నంకితముగా

శ్రీ [illegible]గరానంద గజపతి మహారాజులవారి
ముఖ్యసహాచరులును
[illegible] కద్దాల్లు నరహరి గోపాలకృష్ణమ
[illegible] శెట్టిగారి కుమారులును
మల్ల కందుక మృగవ్య క్రియాభిజ్ఞులును
హిందూవైద్యులునగు
వి. యస్. జి. రాజామణి సెట్టిగారిచే
రచింపఁబడినది.

[illegible] ముద్రాక్షరశాలయందు
[illegible]ంపఁబడి ప్రచురింపఁబడినది.
[illegible] విశాఖపట్టణము
1906.

శ్రీరస్తు.

కవిప్రశంసలు.

క॥ అనుభవరసిక సమన్వితు। ననుగుణముగ రెండొ ఘూటఁడొ యెనుగంటలలో। వెనుకఁ గవరశేఖరకముఁడై। శ్రీష్ప త రాజామణికి సుకవి విరుదొసఁగఁదగున్॥

శా॥ వ్యాయామంబుల రాజఖేలనములన్ వాక్యోచితపత్త్ర్యాదులన్। భూరామోనైపుణిమొందిసప్రసిద్ధతాభూషాంతరంగాఢ్యుఁడై। మాయాతీతసువృత్తిచే విబుధల సత్సృష్టాని రాజామణి। శ్రీరామావామ కవీంద్రుఁడొప్పు విబుధశ్రేణీమనోహ్లాదియై॥

శ్లో॥ సత్యాహింసానసూయా ప్రియవచనసదోల్లాసనసంవర్ధమాన। ప్రేమాదార్యత్వమాద్యైః ప్రథమగణితశాంపాలిపణీరామబుధేంద్రైః। ఆనందేంద్రప్రజానాం సురతరురివ పాత్రరాజాపతారః। పాయాదాప్రాజ్ఞశేత్వాముపవ్యాలకవనం మర్త్యనారాయణాంశః॥

10-5-96 విజయనగరము. } ముదుంబై నరసింహాచార్యులు, సంస్థానపండితులు.

శ్రీ కాత్యైనమః.

రామకథాకరండము.

క॥ శ్రీవనితామానసరా
జీవనమధువ్రతుఁడు సకల జీవాధారుం
డావిష్ణుఁ డెల్లవేళల
శ్రీవేంకటరమణమూర్తిఁ గృపనేలునిలన్. 1

క॥ సౌరభజిష్ణులతోడను
వారాన్నిధిఁ దోఁచిన రమ వారక ప్రోచున్
ధీరలలిత గుణకలితు బు
ధారాధ్యుని వేంకటరమణాభిఖ్యవిభున్. 2

క॥ గిరితనయా హృదయేశుఁడు
సురనక్తంచరనుతుండు శూదాద్రిచరుం
డురగాభరణుఁడు మను బా
వురుపండాన్వయ పయోధి కువలయమిత్రున్. 3

క॥ మేనానీహారగిరుల
మానసమిగు రెత్తఁదోఁచి మదవాంతకుసా
మేనుగొనిన సాధ్వీమణి
మానుగ రక్షించుఁగాత మత్కృతివేతన్. 4

క॥ సనకసనందన ముఖస
న్మునిలోకనుతుఁడు విరించి మోహాత్మకుఁడై
మనుచుత బాకురుపండా
ఘనవంశసుధాబ్ధివిధుని గావ్యాధిపతిన్. 5

క॥ సంగీతము సాహిత్యము
పొంగుకుచద్వయముగాఁగఁ బొలుపునగను వా
గంగన వేంకట రమణవి
భుం గరుణాదృష్టి మనుత బుధులౌనసఁగాన్. 6

క॥ గిరిజతను వాఁకిలనిఁపి
శరంబులాహుతజి శివుఁడుచను దేరరణం
బురుగతి సకిపిన గణపతి
కరుణామతి శుభములొసఁగి కాఁచుఁ గృపసనే. 7

క॥ శ్రీనగతనయా వాణీ
జానిజనని సగ్నిసూర్యచంద్రాక్షిని ని
త్యానందఖనిసిగాళిని
ధ్యానింతు నితాంతభక్తి యహరహమొసఁగన్. 9

క॥ శ్రీవిజయనగరపతిని సు
ధీనుతానంద గజపతిని సకలకళా
ధివిజితవిధిని మద్గురు
భావింతునిరంతరంబు భక్తి దలిర్పన్.

క॥ బుధనుతు రత్నబలిజకుల
సుధాబ్ధివిధు సత్యచరితు సూరీంద్రయశో
నిధినంగనాహృదంబుజ
మధుకరుగోపాలకృష్ణు మత్పితనెంతున్. 10

క॥ శివకేశవ భక్తులకును
గవివరులకు సాధువులకుఁ గవితారసముం
జవిచూడఁ గలసతులకు
నవిరళతర భక్తినతుల ననయ మొనర్తున్. 11

క॥ అనియిష్ట దేవతాదిక
వినుతులు గావించి యొండు విమలచరితవాఁ
డొనఁగాఁదలఁచు నత్తటి
ననఘుఁడు తియ్యార్రి శంకరాగ్రణిమైత్రిన్. 12

క॥ ననుఁగాంచి కాళిదాసా
యనయము నీయాశుకవిత నగ్గింతుర్బుధుల్
జననుతమగు రామచరిత
ఘనతరమధురోక్తి టీకగాఁబలుకుమిటన్. 13

క॥ ఘనయశుఁడగు నానఁ అఁదికి
ననుముగఁగృతియిచ్చిపలుకుమని తనచిఱున
వ్వెనయంగా వితరణబలి
మనసిజమూర్తి యతఁడాడ నెకొనివేడ్కన్. 14

క॥ శ్రీరఘునాయక చరితం
బారూఢిగఁ బలుకు దాన నఘహరణముగా
ధారుణిననిసీతాపతి
చారిత్రముఁబలుకువాఁడ శంకరనుతిగాన్. 15

క॥ ధరణీస్థలి బ్రహ్మకులము
చిరతరగౌరవముగలిగి చెలువొందుఁగదా
సురవందితమైయట బా
కురుపండాన్వయము వెలుఁగువలయమలరన్. 16

క॥ బాకురుపండాన్వయమున
భూకాంతులు ధీరతులు సుభోగవరులు లో
కయశులు శోభిలిరట
జ్యాకాంతుఁడనిందితాత్ముఁ డావప్పదగెగా. 17

క॥ అంకరహితాత్మవను నక
ళంకయశోధికి నఖలకళావార్నిధికిగా
వేంకటరాయ విభుండును
శంకరనామప్రభువును జన్మించిరొగిగా, 18.

క॥ శంకరయొకించుకయేలా
శంకరుఁడేయవతరించె జగతినటంచున్
గొంకకవిబుధులు పేర్కొన
శంకరవిభు శేఖరుండు పత్కీర్తిగా నెన్. 19

క॥ అతఁడు సతియందుఁ గనియెం
గురుకీర్త్యున దానధర్మ గుణధుర్యుఁ బలి
వ్రతశాంతి హృదయ ధీయుత
నతులిత హిత వాఙ్నిలయ మహాలక్ష్మమ్మన్. 20

క॥ ఆరమణీమణి వెనుకొని
వీరుఁడు వేంకటరమణయ విభుతల్లజుఁడున్
నారాయణశతబస్తీ స
ీరత్నంబు దయమైరి తేజోధనులై. 21

క॥ కృతిపతి వేంకటరమణ
క్షితిపతి యటులుద్భవించి చెలరేఁగుజగ
న్నుతి వానాటికిఁ గనుచును
బుతవాక్యవిభూతిఁ గొనుచు హితులమనుచుచున్

క॥ సరసప్రస్తారుఁడు సుగుణుఁడు
శరభవశౌర్యుండుగాన సాహిత్యకళా
శరనిధిమంథనుఁడని బా
కురువంశవతంసుబుధులు గొలుతురు వేడ్కన్. 23

క॥ అతిరమణీయాకృతి స
న్మతి నాధృతిఁ గీర్తి శాంతి మల్లసుతబలో
న్నతి నానావిధవిద్యా
రతి వేంకటరమణమూర్తి ప్రతిగలరె క్షితిన్. 24

క॥ రామాకృతిఁగని మాని
స్తోమముదమిగొనిరొనెన నేడి చోద్యపుమాటల్
భూమిఁదగె వేంకటరమణ
నామకవిభుఁడుద్భవించి నయయశముగొనన్. 25

క॥ మనుసుడుగాడార్ట పరిబా
ఋని వాఁకిటనుండెన నేడి నుడి యశమిదునా
ఘనుఁడువిభూాత్రముఁ డాతఁడు
దనసేవికిఁబనులు సేయు దయరొట్టిదోకో. 26

క॥ అనిలునకు నోతినట్టిఁడు
వనమాలిని మోయునట్టి వాఁడటి శాంతిగా
గొనుటబ్రమెయని శేషుని
వినుతింపరు వీరునటఁ వీక్షించుబుధుల్. 27

క॥ పరలాభ మెందికర్ణుఁడు
హరికి సమర్పించెఁగవచ మదిరొక్కపేరే
వరహరికి సహజవితరణ
గరిమనునిజహృదయ మొసఁగె ఘనుఁడతఁడుభళీ. 28

క॥ చంద్రుని సత్కీర్తిహరి
శ్చంద్రుని బుధవాగ్విభూతి శాంతినిఫణిలోః
కేంద్రుని మనోహరాకృతి
నైంద్రునిబొమ్మనుచుఁ జిమ్మునతఁడసదృశుఁడై. 29

క॥ తనుఁజంపు వారికైనను
గినియఁడు తనవారి నీచకృత్యములు దుశం
బునవిడఁడు నొంచఁడేరిని
ఘనుఁడిల బ్రహ్మర్షియనఁగఁ గాంచినవారే. 30

క॥ ఆతని నిర్మలసుగుణ
వ్రాతమునిల నభిమతింప వశమా విధికిన్
ఖ్యాతిప్రదుఁడు వదాన్యుఁడు
నీతివిదుఁడు ధీరతుండు నృపవరుడౌరా. 31

క॥ రారాజద్గుణునిసుగుణ
వారంబఖిలాశలందు వర్ణితముగదా
కారుణ్యాత్మునకు మహో
దారునకు మదీయహృదయ తాపఘ్నునకున్. 32

క॥ శ్రీకలితాత్మసదనునకు
ఠాకురుపండాన్వవాయ పాథోధితా
రాకాంతునకు వనీపక
లోకస్తవనీయకీర్తి లుఠితాశునకున్. 33

క॥ కంసుకమల్లాదికళా
వందితహృదయాంబుజునకు నానాకవివా
గ్వందితధీమండనునకు
సుందరతర దేహవిజిత సూనాస్త్రునకున్. 34

క॥ భూవందిత కీర్తిదునకు
భావభవాకారునకు విభానిర్జితరా
జీవాప్తునకు దయాబ్ధికి
శ్రీవేంకటరమణమూర్తి పృథివీపతికిన్. 35

క॥ అర్పించి రామచరితము
నర్పింగఁదొడంగివాఁడ నైమిశవనివా
గ్దర్పమున రౌమహర్షణి
యోర్పుగలిగి శౌనకాదులూఁకొనఁబలికెన్. 36

క॥ నళినాప్తవంశతిలకుఁడు
గళితాఘుఁడు రఘుఁడువసని గాఢతపంబున్
నళినాక్షుఁగూర్చి సలిపెను
దళితాసురుఁ డాత్మజుఁడయి తనకుజనింపన్. 37

క॥ హరియంతఁ దోఁచిరఘువుం
బరికించి నృపాత్వదీయ పౌత్రునకు నిశా
చరవధకుజనించెదనిఁకఁ
బురికింజనుమనివచించి పోయెనుస్వేచ్ఛన్. 38

క॥ ఆజనపతి సుతుఁడగునజ
రాజమణికిఁ బుట్టిన దశరథుఁడు సుగుణలన్
రాజతనూజల ముగురవి
రాజితగతిఁ గొనియెనమర రాజుచెలంగన్. 93

క॥ ఆరంజోతి వతిదయఁగు
వహాశ్రేష్టియతండొనర్చి మహితాత్మలవి
ద్యారతుల శస్త్రనిపుణుల
నారూఢశరీరుల సకలాహవజయులన్. 40

క॥ బలభేదిభయవిదారుల
లలితయశుల రామభరత లక్ష్మణశత్రు
ఘ్నులఁ గౌసల్యాదిసతీ
లలామలందుఁగనె హర్షలాలసుఁడగుచున్. 41

క॥ గాధేయుఁడంత రాక్షస
బాధితుఁడై యరుగుదెంచి పఙ్క్తిరథునిసం
బోధించి రాములక్ష్మణు
సాధించుకొనిచనియెఁ దన సవనముదీర్పన్. 42

క॥ చనుచోఁ దాటక పైకొన
ఇనవంశవతంసుఁడలిగి యిషుతతిదానిన్
మనిమి సుబాహుఁ గసిమసఁగి
వనధిని మారీచుఁ జేర్చె వర్ణిమతింపన్. 43

క॥ సీతాస్వయంవరము హుల
కేతుఁడు చాటుటవిని మునికేసరి నృపసం
జాతులతో నటకునడఁచెఁ
నాతురగతి రాముఁడపు డహల్యను మనిచెన్, 44

క॥ గౌతమఘట జాశ్రమముల
బ్రీతివసించి మిథిలాపురికి మునురరుగన్
భూతలనాథుం డందఱ
జేతః ప్రమదంబెసంగ జేకొని యెదగన్. 45

క॥ హరచాపమంత జనకుం
డు రామునకుఁ జూపనతఁడ నూన బలమునన్
ధరణియవర దానివిఱిచె
ధరణిజయిడెఁ బుష్పమాల దాశరథిమెడన్. 46

క॥ రాముఁడు సీతఁగొని పరశు
రామునిభంగపఱచి తనరాజ్యముఁ జేరం
గామంథర బోధనవిని
తామసమున భరతజనని దశరథుతోడన్. 47

క॥ తనవరము పేర్మి భరతున
కును రాజ్యమొసంగుటయును ఘోరారణ్యం
బుననుండ రామునంపుట
యును గోర్కులొసటంచు నాడె నొడయుఁడు వనరన్-

క॥ కైకయభీష్టంబారసి
సాకేతపురంబువదలి సౌమిత్రియు సీ
తాకాంతయు వెనుకొనిరా
లోకోత్తరయశుఁడు రఘుకులుఁడు వనికిఁజనెన్. 49

క॥ తహతహపడుచును గంగను
గుహుండు దరియింపఁ జిత్రకూటాఖ్యవనిక
మిహిరాన్వయుండు బసకొనె
మహీకుమారీమృదూక్తి మధువూరార్పన్. 50

క॥ లోకజనని జనకాత్మజ
తూఁకొనుతఱిఁగని విరాళి దోసమన కమో
కాకాకృతిని జయంతుం
డాఁకెపయినివ్రాలె నింతయాసదొలంగన్. 51

క॥ ఆపిచకృత్యము నిలా
జానికనికడిందికినుక సాయకమును గ
న్పోనేసెఁగాకములకు న
హానేత్రమొకండుమఱఁగె నాహేతువునన్. 52

క॥ అట విగతాసుండయ్యెను
గటకటపడి దశరథుండు కైకేయిసుతుం
డటునిటుదోఁచ కమోఘా
కటకంబునుబాసి రాముఁగని మ్రొక్కలిడెన్. 53

క॥ జనకువ్మృతి రాముఁడారసి
పనరిజలక్రియలొనర్చి భగవతునకును బో
ధనచేసి యనిపి తాభృగు
మునిశోభవిభీత విపినమునకుం జనియెన్. 54

క॥ నరభోజవిరాధుఁడు నిమి
శరభంగు సుతీక్ష్ణుఁ డత్రి సాఁగిలపడి యి
త్వరిజంబుజననిఁ దణిమి
ఖరదూషణముఖులను రఘుకాంతుఁడు గూల్చెన్. 55

క॥ రావణుఁడు శూర్పణఖయనఁ
గావైదేహిని గొని చనఁగా మారీచుఁ
గైవశము చేసుకొనితొర
గావచ్చె రఘువరుఁడున్న కాననమునకుఁ. 56

క॥ మారీచుఁడంగఁ గాంచన
సారంగాకృతిని బర్ణశాలయెనురసం
చారము సేయ విదేహజ
మారికహరిణంబుఁగోరి మగనింబనిపెన్. 57

క॥ శంబరముఁజంపె రాముఁడు
సంబరమున రావణుండు జానకిఁగొని పో
వెం బుడమి బుదుతరవణము
లంబరమునఁ గట్టివైచె నటుచనుచుఁ గన్. 58

క॥ తను నెమకు లక్ష్మణునితో
ననవంశ్యుఁడు పర్ణశాల నేగిజనకజన్
గనకటుసటు తిరిగి శభం
ఘునిదునిమి జటాయు దెలుప దుఃఖతుఁడయ్యెన్. 59

క॥ అతిథ్యమిడిన శబరికిఁ
గౌతుకమిడి పంపఁజేరి కమలాప్తసుతున్
వాతసుత మైత్రిఁ జేకొని
యాతనిరిపు వాలి దినకులాగ్రణి కూల్చెన్. 60

క॥ అంతటఁ బ్రావృట్కాలా
నంతరమునఁ గపివరుండు నగచరులను సీ
మంతిని వెదకననిపె హను
మంతుఁడు సంపాతివలన మార్గమరసి తాన్. 61

క॥ సురసాసింహికలు బెదర
హరిణతురగవేగ మలర నరులవర నవా
క్నరఃధినిదాటి లంకను
బరిమార్చి యశోకవనిని భామినిఁ గనియెన్. 62

క॥ కనినృపు ముద్రనొసఁగి దీ
వెనగొని యక్షయుని దులిచి విశ్రవసుతసూ
నుని సభఁ జని లాంగూలా
గ్నిని లంకదహించె నాంజనేయుఁడు గడిమిన్. 63

క॥ మఱి నీర్వామి నెగసి యం
బఱఁబురికొని యనుమను మధువనముఁ జూఱగొనె వె
గొఱగాని సేఁత లెంతురె
యఱిముఱి మూరిఁజను సుజసులైన నగాసే. 64

క॥ అనిలభవుఁ డంగదాదులు
సనుదేర రఘూద్వహుఁ గని జానకియునికిన్
వినిచె రుమాతారేశుఁడు
వనధికిఁ గట్టించె సేతు వసుధాత్మజుచేన్. 65

క॥ హరిభక్తుఁడు నీతివిదుఁడు
పరమాధవుఁ దన్నుఁ దిఁగి జనకతనూజా
వరుఁ జేరె బవరమాయెను
సురకోటిచెలంగుచు విరిసోనలు గురియన్. 66

క॥ రావణసుతాగ్రజుఁడు రా
మావరజుని మూర్ఛఁ ముంప పవనసుతాద్రి సినాం
తేవాసి దెచ్చె ముదము
న్దేవాంగనథాన్యమాలినికి నిడివడి గాన్. 67

క॥ ద్రోణాద్రి గాలిసోఁకినఁ
బ్రాణాపాయంబుఁ బాసి రావణివిభుఁడు
తా రణముతోఁ జీల్చె నిశిత
బాణమ్ములనార్చి శాఖితతి యసురులక్కుఱన్. 68

క॥ బలియుండు కుంభకర్ణుఁడు
బలిజామాత్రుఁడట రాముభద్రుమణికన్
గలయఁబడి ఘోరసమరము
సలిపెఁ గులగిరులు వణఁక సాగరములింకన్. 69

క॥ దాశరథివిశ్రుతరూపు వి
నాశంబొనరించ వీరనక్తంచరులన్
కౌశికమహర్షిదత్తమ
హాశుగములఁ జీవ మడఁచె నగచరులార్వన్ 70

క॥ దశవదనుఁ డంత నుగ్రత
నశనిసమానాస్త్ర వితతి నరాన్వయులన్
గృశియింప నేయ రాముఁడు
దశదిశలోనంద మొందఁ దలలను దునిచెన్. 71

క॥ తలలఁదునుమ నవి తోడ్తో
మొలుచుటఁగని రాముఁ డబ్రమును గొని దర్పో
జ్జ్వలితుఁడయి నేలఁగూలిచెఁ
బలలాశన వంశతిలకు బ్రహ్మాస్త్రమునన్. 72

క॥ మయతనయాహృదయకుశే
శయమధులిద్వారుఁడనంత జటికిలఁబడినన్
జయజయరవములు సెలఁగెను
వియత్తలమ్మున నితాంతవిబుధోత్సవమై. 73

క॥ హతశేషు లంతలంకకు
ధృతిచెడి పాతిమయాసుతకుఁ దెలిపిరి వగనా
సతి తికమక యగుచు రణ
క్షితిఁ గని విశ్వాసవిభునిఁ జేఱుచు నేడ్చెన్. 74

క॥ హరుఁ బూజించిన రావణ
శిరములు గృధ్రములు క్రిందఁ జీకాకు వడెన్
దరహాసాధిక్కృతమావఁగ
ధరణిం గాఁగల వికారక తప్పునె యకటా. 75

క॥ వేదవతియు శాండిల్యుఁడు
సోదర సుతుఁడు శపియింపఁ జూడవ్రీడన్
గాదనక సీతఁ గొంటివి
నీదు పరాక్రమము ఖ్యాతిం గె వెలతలవలనన్. 76

క॥ వీతధృతిఁ గార్తవీర్యుని
చేతం గారాగృహంబుఁ జేరితివిపుడీ
సీతాపతి చేఁ బడితివి
హా తప్పునె దైవకృత మతిశౌర్యనిధీ. 77

క॥ అని మందోదరి వాపో
యిననుపక్షిషణుఁడు నృపతియిష్టానమతిగా
జని యన్న నగ్నిఁ జేరిచి
తనవదినను భార్యగా ముదంబునఁ గొనియెన్. 78

క॥ జనకజ గొని రాముఁ డయో
ధ్యను జేరెఁ గుబేరపుష్పకారూఢుండై
జనయిత్రులు హర్షింపఁగ
సనుజులు సఖుఁడు బ్రజ లుపహారములొసఁగన్. 79

క॥ మంతుగవసిష్ఠునానతి
నంతటఁబట్టాభిషిక్తుఁడై సతితోన
త్యంతసుఖమొందె రాఘవుఁ
డింతియు గర్భంబుదాల్చె నవరుచులలరన్. 80

క॥ రజకుఁడట సతికి రేయిని
నిజపత్నిని నాడినట్టి నీచోక్తులు భూ
మిజయుఁడెఱిఁగి యమితమనో
రుజ మైథిలిననిపె వనికిఁ గ్రూరులు రాజుల్. 81

క॥ సీరధ్వజాత్మజ మునీం
ద్రారామమునను నంగలార్చుచుఁ దే
గారుణికోత్తముఁడు నిరా
బారిమగం డెఱిఁగి దుఃఖపరవశుఁడగుచున్. 82

క॥ వేపుత్త్రెంద సతికిమః
ఖోపశమముఁజేసి యొంకి నుండఁగ వేడెన్
భూపుత్త్రియు నీఁకొనియటఁ
గాపురమొనరించెఁ బారికాంక్షిసతులతోఁ. 83

క॥ సౌమిత్రినాకుజాశ్రమ
సీమను గర్భిణిని డిగచి చింతనుమరలెఁ
రాముఁడు పొగలె సతిఁదలఁచి
హేమసువలమరులు తాఁలున హరునకువశమా. 84

క॥ అంతశ్శుభలగ్నమున నా
కాంత కుశలవులను యమళులఁగనె వాల్మీకి
స్వాంతము వికసింపఁగ దిన
కాంతుఁడు కులవృద్ధి చెందెఁ గదయని తనియన్. 85

క॥ కందుకమల్లాసికళలఁ
గాండపరిశ్రమమునందు ఘనతంగమ్ములన్
దండిమగలుగా నెదుగుచు
నుండిరి వల్మీకభవుని యొద్ద నృపసుతుల్. 86

క॥ మానిత యశుండు కౌస
ల్యానందనుఁ డశ్వమేధ యాగము సలుపం
గా నెంచి హయముటవపి
ష్ఠానుమతినవిడిచె లోకమందుఁ జరింపన్. 87

క॥ నానాస్థలములఁ దిరిగి యా
జానేయము వాతజవని చాయను దాయన్
జానకిసుతులదిగట్టిర
మానుషవిక్రమము మెఱయ మహిముదమెనయన్.

క॥ తురగాంగరక్షకుండై
యరిగిన శత్రుఘ్నుఁడంత నా బాలకులన్
బరిపరివిధములఁ బలికిన
సరకుగొనమిచూచి యుద్ధసన్నద్ధుండై. 89

క॥ కూ్రరాంబకముల నొందిన
వారుగ్రత నేసియతని వసుధాస్థలిపైఁ
జేరిచిన లక్ష్మణుఁడు పని
ఘోరాహవ మాచరించి కూలెనయారే. 90

క॥ భరతుండంత నచటఁజని
ఖరకరమూర్తుల నిరువురఁగని ముదమారన్
సరసోక్తులు పచరించినఁ
బరుషములాడుచుమవారు పైకొనిరినుకన్. 91

క॥ వివిధాస్త్ర వితతినాతని
సువర్మమునుజించి నేల స్రుక్కించిరి రా
ఘవుఁడదివిని ఘనచింతా
వివర్ధమాన హృదయాబ్జవికలితుఁ డగుచున్. 92

క॥ లంకేశ రుమావరులిరు
వంకలఁడగజాంబవత్ప్లవనభవముఖులా
తంకముగనక నడుచఁగద
నాంకమునమఁ గదలివచ్చె నవ్వనివఙంకన్. 93

క॥ రాముని వైభవజితసు
త్రాముని గణితకుశలవులవురా యాతని సం
గ్రామమున జయించినఁగద
భూమియశంబొదవునంచుఁ బొంగులుగలుకన్. 94

క॥ సేనంబడి శిలీముఖ సం
తానములను రాఘవుండొక్కం డక్కానవారిక్
భానతులుగం జేయంగ వసు
ధానాథుండడిగె వాంఛ దల్లింపంద్రికిన్. 95

క॥ బాలకులు సార్వభౌముని
లాలితమధురోక్తులకుం జెలంగి సీతయనం
గా నిలజనని పితయెవతఁడో
వేలా మాటలని వింత నెక్కిడిరి ముటిన్. 96

క॥ ఆమాటలు చెవిసోంకిన
భూమీశుండు మూర్ఛఁబొందె భూపాభరణ
స్తోమమును జాంబవంతుని
సామీరిని గొనుచువారు సని రలుసేరన్ 97

క॥ సీత పతిభూషలంగని
హా నందిని జంపివారె యని యెలుఁగెత్తన్
వాతాత్మజ వలనఁదెలిసి
యాతురగతి నాంచుజుఁడు రణావనికిఁజనెన్. 98

క॥ చని ముని తనయోగమహిమ
ననుజహితభట సహితముగ నాన్నృపులేపెన్
మనుజపతియు మస్కరికిని
ఘనభక్తి నమస్కరించెఁ గాశ్యపియులరన్. 99

క॥ అంతఁ దపోధనుఁ డనుపఁగఁ
గాంతామణియుఁదమ్ముఁ గూఁడఁ గటకంబునకున్
సంతసమునఁ జని యధ్వర
మెంతయు సాఁగించె రాముఁ డిద్ధయశుండై. 100

క॥ ఈరేడు జగంబులఁ దన
పేరే పారన్నృపుఁ డేలెఁ బృథివీతలమున్
వారదుఁడట వైకుంఠముఁ
జేరంజని లక్ష్మిఁగాంచి చేమోడ్పియనున్. 101

క॥ అంబా మారిప్రానిసరూ
పంబావాఖ్యుట్టులన్నచుఁ బలుక కలువశ
క్త్యంబా కనఁ దగునది వా
గ్డంబరము గలయనెఱపి కర్మంబిచనైన్, 102

క॥ సిరితనధర్మసఖీమణిఁ
బరికించి చెలీ మదీయ భర్త యయోధ్యా
పురి వేలుచు నుండునుగద
దరీనఁ జనిమాయఁబన్ని తోడ్కొనితమ్మా. 103

క॥ వారుఁడుఁ జేడె యయోధ్యకుఁ
దీవరముగ రామశమ్మతీరునఁ జని ల
క్ష్మీ భుంగీరాకృతి మా
యావైభరి మాట్పతెచ్చె యద్భిజమెచ్చన్. 104

క॥ శ్రీరాముఁడు వైకుంఠ
ద్వారమునఁ బ్రవేశమునుఁడుఁ దనరూపుగొనెన్
శ్రీరామ హేమ పాత్రను
సీరము గొని తెచ్చుఁ జరణ నీరజములకున్. 105

క॥ రాముఁ డడిగాంచి హేపర
భామ పుత్రగదిష్టుల ననుచుఁ బరుషోక్తులచేన్
గామాంధత లక్ష్మి నిజ
స్వామిని మునిగౌతమనంబు వారకఁ బలికెన్. 106

క॥ తనుఁ గౌఁగిలించిన కమలఁ
గనిసిక యిటఁ దొసిపైవది క్షితి జారిణివై
జనియింపుమని శపించెను
జననాథుఁడు పూర్వదృష్టి చాలము కతనన్. 107

క॥ పరస్త్రీ వ్రతుఁడాతం
డాకలశ తపోధిక నయ యువాంగనగా
లోకాపవాద మెంచుచు
వీఁక ంటఁడదొసిరిట్టె విడిచిపోలేన్. 108

క॥ ఆలింగన సుఖమివ్వక
బాలికుఁ డ్రెట్టెననుచుఁ బలికి శపించెన్
జాలిఁ గలిమికోమలి తన
జాలిని మైథిలిగ బోసి యలయికవడఁ గాన్. 109

క॥ అటుదిట్టి భావి భవమున
పిటవృత్తిగొమమది పక్ష్మ విభునిశపించెన్
గటకట కాంతాళముగొను
కుటిలాలక లరయువారె గుణదోషంబుల్. 110

క॥ అంతసఖిమాయ నిజనిగ
మాంతఃపురమందుఁ జేరి యవనికుమారిన్
వింతనుడులఁగలఁచెనతం
డింతులసామాన్యపురుషు లేఁచువితానన్. 111

క॥ సీగకరినోక్తు లార్వాక
మాతనుగలపోయి ధరణి మార్గముసంగెన్
నాతియునటుఁ జొచ్చెరసా
నేతయునెవ్వగను నీఁగెసిఖిలసుఖంబుల్. 112

క॥ కులధర్మంబులు దప్పెం
జెలువలుసేయందొడఁగ్గిరి నీఁకటిపప్పున్
దలువలచెడుపనులొప్పెన్
జలజాప్తకులాబ్ధివిధుని స్థానీయతమునన్. 113

క॥ జనపతము పాటునెంచక
జననాథుఁడు కర్దమప్రజాపతిజామా
తృనియనుమతి సరయూనది
ననుజులతోనంతర్గుంకె హరినగరికటన్. 114

క॥ సుడివాలుగాఁగ శత్రు
ఘ్నుఁడుశంఖముగా భరతుఁడు నూరుతలలదే
వుఁడుగా లక్ష్మణుఁడలరం
బడమిదొలఁకయఁ బాదివిష్ణుమూర్తి గఁదనరెన్. 115

క॥ శ్రీరామశస్త్రరాగురమ
దమే రాధయానంగఁబుట్టెఁ గృష్ణుండాయెన్
శ్రీరమణుండని రావణ
వైరి వరిగసూతుఁడా శ్రీ ప్రతిసంతతికిన్ 116

క॥ అలఘుతరభక్తి నియ్యెడి
యలరఁబఠించు సుజనాళి యఘసంఘంబుల్
దలఁగును గౌడబ్రాహ్మణ
కులశేఖర దానధర్మగుణసుత్యాకరా. 117

క॥ శ్రీమాద్గల్య సగోత్రజ
వామంబాలవాగ్విభవసువైభవజితహో
లోమీధవ విశ్రాణన
తామరసహితోద్భవ ధృతిదర్పితభావా. 118

క॥ శ్రీమల్లక్ష్మంబాగ
ర్భాబ్ధ్యుతరత్నాకరామృతాకర సుకవి
స్తోమస్తుత్య యశఃపటీర
కామకోత్రిథమాధరయాదకప్రమదకరా. 119

క॥ భావభవాకారయుతా
సావిత్ర్యంశాభిధాన సాధ్వీహృద్యా
శివమఖవ్రత ధీరత
శ్రీవేంకటరమణమూర్తి శ్రితజనవర్తీ. 120

గద్య.

ఇది శ్రీకాళీచరణారవింద మరందపానధౌరేయ
రాజామణినామధేయ ప్రణీతము రామక
థాకరండము సర్వము సంపూర్ణము.

10417